

FILM DOKUMENTALNY

GRZEGORZ
KRÓLIKIEWICZ

8 marca 2001

godz. 18.00

OŚRODEK
BRAMA
GRODZKA

TEATR NN

SPOTKANIE Z DOKUMENTEM FILMOWYM

Grzegorz Królikiewicz

Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN” od 1998 roku organizuje „Spotkania z dokumentem filmowym” - prezentacje filmów dokumentalnych oraz spotkania z ich twórcami. Projekt łączy się bezpośrednio z programem Ośrodka budowanym wokół problemu pamięci, a właśnie film dokumentalny z jego podstawową funkcją dokumentowania rzeczywistości dotyka tego problemu bardzo wyraźnie. Chcemy, aby prezentowane filmy stały się również punktem wyjścia do dyskusji o Pamięci i jej roli we współczesnym świecie.

„Spotkania z dokumentem filmowym” stwarzają szansę śledzenia dorobku „polskiej szkoły filmowej”. Pozwalają zapoznać się z najwybitniejszymi dziełami gatunku i spotkać tych, którzy dorobek ten tworzyli i tworzą. Gośćmi dotychczasowych „Spotkań” byli: Kazimierz Karabasz, Andrzej Brzozowski, Krzysztof Wierzbicki, Marcel Łoziński, Jacek Petrycki, Natasza Ziółkowska-Kurczuk, Paweł Kędzierski, Maciej Drygas, Andrzej Wolski, Andrzej Titkow, Bogdan Dziworski, Irena Kamieńska, Andrzej Mellin (prezentujący twórczość Wojciecha Wiszniewskiego), Jacek Bławut, Tadeusz Pałka, Paweł Woldan, Jolanta Dylewska, Paweł Łoziński, Krzysztof Bukowski oraz Piotr Morawski.

Spotkanie z Grzegorzem Królikiewiczem zostało przygotowane we współpracy z Amnesty International.

Film dokumentalny "PO CAŁYM CIELE"

Jest to opowieść filmowa, dzięki której chcę powrócić do wyszeptywanej i wypłakiwanej opowieści z mojego wczesnego dzieciństwa. W 1951 r. w kazamatach UB torturowani byli uczniowie i uczennice piotrkowskich szkół średnich, a my dzieci 8, 9, 10-letnie z piotrkowskiego przedmieścia - Starostwo wysłuchiwalismy, od krewnych tych uwięzionych dzieciaków, koszmarnie relacje o znęcaniu się dorosłych i uzbrojonych oprawców, którzy mieszkali blisko nas. Byli naszymi sąsiadami. Lecz były to zarazem olśniewające nas przekazy o bohaterstwie, honorze i uporze bitej bezbronnej młodzieży. Wpadli oni w ręce UB pod koniec 1950 r. Założyli tajne harcerstwo - w odwecie za zlikwidowanie dotychczasowego harcerstwa - nawiązującego do przedwojennej tradycji i zafascynowanego okupacyjną epopcją AK. Nazwali się "Małą Dywersją". Walczyli słowem - pisali antykomunistyczne hasła na murach Piotrkowa, robili transparenty, plakaty. Donos złożył konfident UB, ich rówieśnik, któremu oni sami zaproponowali przynależność do konspiracji, bo był synem bohaterskich rodziców: AK-owca ojca i matki, która potem ostrzegała inne dzieci przed własnym synem. Od 27 kwietnia 1998 r. w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim toczy się rozprawa przeciwko trzem spośród dawnych oprawców. Jak dotąd: albo niczego nie pamiętają, albo zaprzeczają, albo wskazują na kogoś innego kto nie żyje lub dawno temu wyjechał z kraju. Większość ofiar żyje. Kaźń jaką przeżyli wlece się w ich snach i na jawie. Wlece się także w ich całym losie, bo napiętnowani za młodo, potem nie zdołali przedrzeć się przez bariery ustroju politycznego, który często unicestwiał ich osobisty rozwój. Oto świadkowie, którzy są przywoływani na rozprawę. Co powiedzą? Jak zareagują na widok katów, którzy choć są oskarżeni odpowiadają z wolnej stopy? Ich kaci to już bardzo starzy ludzie. Starość wzbudza współczucie, ich czyny - osłupienie i wzdrganie. Ale to oni czują się ofiarami: i dzisiejszych, i tamtych czasów, o których mówią, że były latami ich zaszczucia.... Kat bał się, że przyjdzie po niego inny kat.... Zrzucają ciężar winy także na swoje ofiary. Bo nie tylko sami na siebie bezładnie donosili, ale też swym uporem i agresją unieszczęśliwiali psychicznie ich, bijących. Brzmi to jak ironia. Nikczemnicy piotrkowscy nie są szczęśliwi. Mają poczucie osaczenia, mimo, że ich adresy i telefony są zastrzeżone. Ich schyłek życia - starość - w której tak ważne są: poczucie ciepła, akceptacji, współczucia i bezpieczeństwa - przeładowane są lękiem, smutkiem, znużeniem, ciągłym zakłamywaniem złej przeszłości. A oni przecież bili, żeby zasłużyć na emeryturę, która ma dać wytchnienie. A przyniosło to tylko uczucie narastającej niemocy i osamotnienia. Lecz prawdziwą osnową dla tej kanwy tragicznych zdarzeń jest współczesna, złowroga groteska sądu. Miano osądzać katów, a nie ofiary. Tymczasem..... Oto proces przestał się toczyć..... Nie wiadomo dlaczego....

Czy zakończy się w drugim tysiącleciu? Bądźmy raczej pesymistami.

Film został nagrodzony Brązowym Krakowskim Lajkonikiem na XXXII Ogólnopolskim Festiwalu Filmów Dokumentalnych i Krótkometrażowych w Krakowie.

Widowisko tv „ANATOMIA SUMIEŃ”

Spektakl jest analizą sumień Rosjan, którzy są uwikłani w zbrodnię popełnioną na polskich oficerach wiosną 1940 roku w więzieniach NKWD w Kalininie oraz w Charkowie.

W 1991 roku dwaj oficerowie wymiaru sprawiedliwości ZSRR przesłuchali byłego szefa NKWD w Kalininie oraz byłego dozorcę więziennego z Charkowa.

Postawa przesłuchujących to narastająca, ze sceny na scenę, zgoda na zło, zgoda która ogarnia bez wyjątku wszystkich przedstawicieli prawa na połaci od Polski po Mongolię. W pauzach, przejęzyczeniach, niekonsekwencjach i kłamstwach tych urzędowych rozmów przesącza się jednak porażająca prawda nie tylko o czynach, lecz o sumieniach tych, co powinni szukać prawdy, i tych co prawdę chcą ukryć.

Stopniowe i porażające przenikanie tej prawdy to zasługa fenomenalnej gry aktorskiej.

OBSADA:

Tokariew	IGNACY MACHOWSKI
Prokurator	ZYGMUNT MALANOWICZ
Syromiatnikow	LEON NIEMCZYK
Śledczy	FRANCISZEK TRZECIAK
Natalia Ryżkowa	MARIA KLEYDYSZ

oraz

Franciszek Matias

Scenariusz

Krystyna Wilczkowska i Grzegorz Królikiewicz

Reżyseria

Grzegorz Królikiewicz

Jeden z czołowych polskich reżyserów, urodzony w 1939 r. Żonaty, troje dzieci. Zdobywał doświadczenie realizując filmy dokumentalne i telewizyjny teatr faktu, zanim zrealizował w 1972 r., swój fabularny debiut "Na wylot". Od tej pory nieustannie wykorzystuje swój talent w najróżniejszych tematach i technikach. Dotyczy to zwłaszcza jego filmów fabularnych i teatru telewizji - utworów o wydarzeniach historycznych i aktualnych, przy zwróceniu uwagi na zagadnienia etyczne i społeczne. Wydobywanie pierwiastka dramatycznego uważa za swoje najważniejsze zadanie.

Szczególnie ceniony jest przez tych, których interesuje poszerzenie palety środków wyrazowych kina oraz tych, którzy cenią nie tylko subiektywne problemy, ale też zdolność reagowania na zdarzenia zachodzące w przestrzeni społecznej.

Stosowana praktyka wciągania aktorów do pełnej współpracy, daje im szansę stworzenia swych najlepszych kreacji właśnie w jego utworach.

Niezależnie od twórczości filmowej Grzegorz Królikiewicz, który ukończył PWSFTviT w 1970 r., angażuje się też w działalność pedagogiczną (prowadzi zajęcia autorskie: „Analiza dzieła fabularnego” oraz "Filmowanie aktora" z udziałem studentów z różnych Wydziałów: operatorskiego, aktorskiego i reżyserii), w pisanie książek teoretycznych, skryptów na podstawie dyskusji ze studentami o najwybitniejszych osiągnięciach sztuki filmowej.

Jego dorobek to: 28 filmów dokumentalnych, 26 widowisk teatru telewizji, 8 filmów fabularnych, 9 książek teoretycznych, 29 skryptów, 60 scenariuszy.

Grzegorz Królikiewicz otrzymał wiele nagród za swoją twórczość. 30-krotnie w Polsce (m.in. Złote Lwy w Gdyni) i 16-krotnie za granicą (m.in. w Chicago, Panamie, San Remo). Jego twórczość jest odkrywczą w zakresie wartości duchowych i języka filmowego. Wynika konsekwentnie z wypracowanej przez artystę własnej teorii kina. Niezależna i pełna twórczych poszukiwań:

„Pracuję dla przyszłości”.

SPOTKANIE Z DOKUMENTEM FILMOWYM

Grzegorz Królikiewicz

CZWARTEK (8 marca, godz.18.00)

Projekcja filmu dokumentalnego:
Po całym ciele (45 min.)

Po projekcji spotkanie z Grzegorzem Królikiewiczem
a po nim projekcja widowiska telewizyjnego
Anatomia sumień (50 min.)

**Spotkania odbywają się w Ośrodku „Brama Grodzka-Teatr NN”
20-112 Lublin, ul.Grodzka 21, tel. +48 (81) 532-58-67
e-mail: teatrnn@tnn.lublin.pl
www.tnn.lublin.pl**